

Анна Держипільська,

*студентка юридичного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТРАНСПАРЕНТНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ШЛЯХОМ УДОСКОНАЛЕННЯ І РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

Актуальність теми дослідження. Розвиток інформаційних технологій є важливим чинником оптимізації діяльності органів місцевого самоврядування в усьому світі. Електронне урядування як форма організації діяльності органів місцевого самоврядування надає можливість територіальній громаді контролювати та впливати на діяльність представницьких органів місцевого самоврядування, розроблення та реалізацію рішень, а також сприяє розвитку нових форм громадської активності та забезпечує традиційні форми й інститути демократії стосовно рівності та доступу участі.

Дослідженням цього питання займалися такі вчені, як Є. Архипова, С. Безчотнікова, Т. Крушельницька, О. Кукарін, Р. Науменко, П. Клімушин.

Мета цієї розвідки полягає в дослідженні впливу електронного урядування на відкритість та прозорість діяльності органів місцевого самоврядування, виявлення проблем та перспектив розвитку.

Виклад основного матеріалу. Одним із принципів належного урядування відповідно до Програми розвитку ООН

є транспарентність. Цей принцип є важливою складовою діяльності органів місцевого самоврядування в контексті здійснення народовладдя через представницьку демократію. Під транспарентністю органів місцевого самоврядування розуміється така засадна властивість політичної влади цих органів і їх посадових осіб, яка забезпечує розвиток демократії й громадянського суспільства на місцевому рівні шляхом відкритості дій, процедури ухвалення політичних рішень та активізації суспільного контролю над діяльністю органів місцевого самоврядування [2]. Одним з інструментів забезпечення транспарентності органів місцевого самоврядування є електронне урядування.

В Україні електронне урядування перебуває на етапі розвитку та вдосконалення. Майже всі органи місцевого самоврядування мають офіційні сайти, інформаційні ресурси, системи електронного документообігу, зареєстровані сертифікати ключів цифрового підпису, працюють локальні портали адміністративних послуг. Так, запрацювали глобальні проекти proZorro, iGov та локальні проекти в містах. Однак залишається багато невирішених питань, серед яких відсутність актуальної інформаційної стратегії і єдиного підходу до впровадження електронного урядування, неправильне розміщення та повторення інформації, обмежена функціональність систем електронного документообігу.

Виокремлюють 5 основних етапів розвитку системи електронного урядування: I — створюються веб-ресурси різних міністерств і відомств, що містять інформацію про напрями їхньої діяльності; II — з'являються перші елементи інтерактивності (відправлення питань і одержання відповідей громадян за допомогою електронної пошти); III — поява повноцінної інтерактивності — можливості

здійснювати операції (сервіси) в режимі он-лайн (сплатити штраф, замовити паспорт, продовжити дію деяких ліцензій і патентів тощо); IV — створення об'єднаних порталів різних відомств і служб, через які можна здійснювати будь-які види трансакцій, для яких раніше потрібно було звертатися безпосередньо в державний орган; V — створення електронної системи державного управління на основі єдиних стандартів, а також урядового порталу як єдиної точки доступу до всіх послуг — і для громадян, і для бізнесу [1].

Система е-самоврядування в Україні перебуває нині на другому-третьому етапі. Для прикладу можна навести досвід Львова в розвитку електронного самоврядування. Так, у вересні 2015 р. у Львові відбувся Форум електронного урядування, на якому було окреслено напрями подальшого розвитку. Перший напрям, зокрема, передбачає забезпечення прозорості фінансів. З цією метою в місті працює система «Відкритий бюджет», де в графічному вигляді можна ознайомитися з витратами та доходами. Створено особистий кабінет з електронною ідентифікацією мешканця. Перелік послуг охоплює: видачу копії ухвали міської ради; видачу копії рішення виконавчого комітету; видачу копії розпорядження Львівського міського голови; видачу довідки про перебування на квартирному обліку. Передбачено видання електронних карток львів'янина (перші вже отримали учасники АТО). Також запущено з 22 лютого 2016 р. систему онлайн-петицій, мешканці можуть на офіційному веб-сайті ради записатися на особистий прийом, здійснити попередній запис до центру надання адміністративних послуг, переглянути трансляцію сесій ради. Однак поки що не створено особистого кабінету голови. Останній напрям стратегії електронного міста Львова передбачає погли-

блення комп'ютерної грамотності серед його мешканців за допомогою проведення спеціальних навчань, обладнання комп'ютерних класів.

На інформаційному сайті більшості міських рад, і Львівської зокрема, домінуючим сектором електронної взаємодії є сектор Держава — Громадяни.

Для порівняння та висвітлення перспектив розвитку можна навести дослідження С. Безчотнікової. Згідно з результатами дослідження, офіційні сайти Бристоля, Глазго, Йоркшира (Велика Британія), на відміну від українського державного порталу та веб-сайтів українських міст (Маріуполя, Миколаєва, Херсона), побудовані на технології, яка характеризується саме перенесенням акцентів з дизайну на поліфункціональне сервісне обслуговування. Портали європейських міст основані на бізнес-схемі та дозволяють включити можливості проведення платежів, отримання нових контактів, здійснення великих операцій з нерухомістю, оформлення електронної документації [1].

Висновки. Електронне урядування як форма організації діяльності органів місцевого самоврядування є одним із інструментів розвитку інформаційного суспільства, що забезпечує підвищення ефективності, відкритості та прозорості їхньої діяльності. Нині електронне самоврядування перебуває на етапі розробки та вдосконалення. У контексті здійснення народовладдя через представницьку демократію е-самоврядування є ефективним засобом забезпечення транспарентності органів місцевого самоврядування.

Список використаних джерел

1. Безчотнікова С. Електронне управління в інформаційній політиці системи місцевого самоврядування промислового міста [Електронний ресурс] / С. Безчотнікова // Український науковий журнал «Освіта регіону». — Режим доступу: <http://social-science.com.ua/article/824>. — Назва з екрана.
2. Пашковська М. Поняття транспарентності в сучасній науці [Електронний ресурс] / М. Пашковська // Ефективність державного управління: зб. наук. праць. — 2013. — Вип. 34. — С. 135–143. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2013_34_16. — Назва з екрана.
3. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.12.2010 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2250-2010-%D1%80>. — Назва з екрана.
4. Nakikur Rahman. Chapter 2 Framework of E-governance at the Local Government Level / Nakikur Rahman [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://www.academia.edu/1588296/Framework_of_e-Governance_at_the_Local_Government_Level. — Назва з екрана.

Грина Динник,

*аспірантка кафедри філософії, теорії
та історії державного управління
Національної академії державного управління
при Президентові України*

ПРАВА ЛЮДИНИ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ СИСТЕМНИХ РЕФОРМ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Протягом першого півріччя 2015 р., як і в 2014 р., слово «реформа» було чи не найвживанішим усіма засобами інформації при висвітленні суспільних, політичних та економічних реалій в Україні. Слід зазначити, що процес реформ у кожній країні має національну неповторність та унікальність. Тому, запозичуючи певний узагальнений досвід інших країн, слід зважати як на певну умовність універсальних складових успішної реформи, так і на різну роль у реформі специфічних факторів, відмінних для кожної країни [2, с. 5].

Саме з позицій такого підходу слід оцінювати ефективність тих ключових елементів, які склали основу реформаторських перетворень у більшості країн [1; 3; 8–10]:

- довіра населення;
- інклюзивність реформ шляхом залучення до процесу їх проведення широкого кола зацікавлених у ефективності та дієвості реформ учасників, з акцентом на підвищенні ролі громадянського суспільства через залучення його представників до найважливіших політичних та економічних інституцій;